

**2 Anket sonuçları**  
**Gastronomide çalışanlar**  
**anlattı**

**3 Çıracak eğitiminde ruh**  
**sağlığı Julius ile röportaj**

**4 Dünyanın en büyük**  
**mezarlığı Sosyolog Jean**  
**Zieglerin yazısı**

Nr. 4 | Haziran 2023 | türkçe

«Work» Gazetesinin eki olarak yayınlanır | Redaksiyon T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Vatandaşlık Yasası: Halk Girişimi

# Çağdaş Demokrasi Girişimi ne istiyor?



Vatandaşlık Yasası'nda değişim şart! Bunun için yeni bir girişim başlatıldı. Göçmenleri toplumun eşit üyeleri olarak tanımının zamanı geldi!!!

**Çağdaş Demokrasi Girişimi 23 Mayıs'ta Viertel Derneği tarafından Bern'de yapılan bir basın toplantısı ile başlatıldı. Girişim Komitesi Paul Rechtsteiner, Arber Bullakaj, Hilmi Gashi, Emine Sariaslan gibi göçmen hakları için mücadele eden kişilerden oluşuyor. Yerleşik nüfusun dörtte biri İsviçre'de yaşıyor, çalışıyor, vergi ödüyor, arkadaşları ve ailesi var ama İsviçre pasaportu yok. Artık buna bir son verip, bu kişileri toplumun eşit üyeleri olarak tanımının ve tam siyasi ve sosyal katılımlarını sağlamanın zamanı geldi!!!**

Emine Sariaslan

Bunu başarmanın yolunda vatandaşlığa kabulden geçer: İsviçre vatandaşlığına kabul, seçimlerde ve referandumlarda oy kullanma, güvenli ve koşulsuz ikamet etme ve toplumun tam bir üyesi olarak tanınma hakkını garanti eder. Ancak İsviçre Avrupa'daki en kısıtlayıcı vatandaşlığa kabul yasalarından birine sahiptir. Belediye ve kantonal ikamet süreleri, birkaç bin frankı bulan masraflar veya bazı durumlarda vatandaşlığa geçmek isteyen kişilerin kendisini belediye meclis önünde sunması gibi birçok engel mevcuttur. Günümüzde kantonlar ve belediyeler vatandaşlığa kabul için federal yasaların haricinde yeni şartlarda belirleyebildiğinden, vatandaşlığa kabul için kantonlar ve belediyeler düzeyinde farklı ve genellikle subjektif kriterler belirlenmektedir.

**Vatandaşlığa kabul prosedürü objektif kriterlere göre standartlaştırılmalıdır**

Demokrasi girişimi, İsviçre vatandaşlığına geçiş prosedürünü objektif kriterlere göre standartlaştırmak istiyor. Beş yıl boyunca İsviçre'de yasal olarak yaşa-

mış olan herkes vatandaşlık başvurusunda bulunabilmelidir. Bu başvuru daha sonra objektif kriterler temelinde incelenecektir. Bu kriterleri yerine getirenler İsviçre vatandaşlığına hak kazanacaktır.

Aşağıdaki kriterleri yerine getiren herkes İsviçre vatandaşlığına hak kazanmalıdır:

- Bir kişi İsviçre'de en az beş yıl yasal olarak ikamet etmiş olmalıdır.
- Uzun süreli bir hapis cezasına çarptırılmamış olmalıdır.
- İsviçre'nin iç veya dış güvenliğini tehlikeye atmamış olmalıdır. Bu kriter bugün zaten geçerlidir ve yeni yasada da korunacaktır.
- İsviçre ulusal dilinden birinin (almanca, Fransızca veya İtalyanca) temel bilgisine (A2 düzeyinde) sahip olmalıdır. Bu şart, Avrupa Ortak Referans Çerçevesi'ne (CEFR) ile uyum içindedir.

Çağdaş Demokrasi girişimi ile İsviçre vatandaşlığı otomatik olarak verilmeyecektir. Bugün olduğu gibi, ilgili kişinin yetkili makama vatandaşlık başvurusunda bulunması gerekiyor. Vatandaşlık, daha önce

olduğu gibi, objektif kriterlerin yerine getirilmesi koşuluyla belediye, kanton ve federal hükümet tarafından üç aşamada verilmektedir.

**Topluma katılım demokrasinin temel taşıdır**  
İsviçre'de yasalara tabi olanlar, bu yasalar üzerinde de söz sahibi olabilmelidirler. Ancak, nüfusun dörtte biri ekonomik, kültürel ve sosyal yaşama her gün katkıda bulunmalarına rağmen, yasalar üzerinde de söz sahibi olma hakkından mahrum bırakılmaktadırlar. Vatandaşlığa kabulün basit ve hızlı olması, politik yaşama katılımı mümkün kılar ve böylece canlı ve çağdaş bir demokrasinin ön koşulları oluşur.

**Desteğinize ihtiyacımız var**

«Çağdaş bir yurttaşlık hakkı» halk girişiminin oylamaya sunulabilmesi için 100.000 imzaya ihtiyacımız var. Herkes imza toplayabilir. Ancak, sadece İsviçre pasaportuna sahip olanlar imza formuna imza atabilir. İmza formunu buradan indirip imza toplayabilirsin: <https://shorturl.at/myHSZ>. Her imza önemlidir! Bu girişim için gerekli olan imzayı birlikte toplayalım. Birlikte güçlüyüz.

## Başyazı



Göç, insanlık tarihinin bir parçasıdır. Göç alan ülkeler göçmenlerin becerilerinden, bilgilerinden, girişimlerinden ve yeteneklerinden faydalanmaktadır. Ekonomi, kültür, bilim ve spor da göçmenler sayesinde gelişir. İsviçre bir istisna değildir. Bu çok açık. Yine de bir paradoks içinde yaşıyoruz. Göçmenlerin çalışmasına acilen ihtiyaç var, ancak İsviçre pasaportu olanlarla aynı haklara sahip değiller, örneğin sosyal yardım alırlarsa oturma haklarını kaybetme riskiyle karşı karşıyalar.

Vergi ödüyorlar ancak nasıl harcadıkları konusunda söz sahibi olamıyorlar. Bu da dayanışmacı olmayan bir toplum yaratıyor. Sağ partiler, özellikle SVP/UDC ve onların siyaset, yönetim vb. alanlardaki destekçileri «biz» ve «ötekiler» ayrımını teşvik etmekte ve ırkçı fikirlere zemin hazırlamaktadırlar. İrkçilik Danışma Ağ'ının son raporuna göre, «öteki» olarak algılanan kişiler iş yerinde, eğitimde ve yönetimde ırkçı gerekçelerle en fazla ayrımcılığa maruz kalmaktadırlar.

Bu alanların günlük yaşamın önemli alanları olduğu ve daha da ötesi devletin önemli bir rol oynadığı kamu hizmeti alanları olduğu düşünüldüğünde şok edici rakamlar ortaya çıkmaktadır. Burada ırkçılık ve ayrımcılığa karşı net bir stratejiye ihtiyaç vardır. Ve göçmenlerin eşit haklara sahip vatandaşlar olarak tanınması için toplumsal bir tartışmaya ihtiyacımız var. Sadece görevler yüklemek değil, aynı zamanda haklar da vermek. Kapsayıcı ve adil bir toplum mümkündür. Bunun için hep birlikte ayağa kalkalım!

Yaz tatili başladı, hepimize huzurlu, sağlıklı, mutlu tatil diliyoruz!

Hilmi Gashi

## Kısa haberler

## «Avrupa'daki Tüm Ev İşçileri için Onurlu Bir İş».

Ev işçileri büyük ve hayati bir işgücünü temsil etmelerine rağmen, ekonomik ve sosyal katkıları çoğu zaman göz ardı edilmekte. Ev işçilerinin emeği acilen tanınmalıdır.

Avrupa Gıda, Tarım, Turizm ve Yardımcı İşçi Sendikaları Federasyonu (EFFAT), %90'ı göçmen kadınlardan oluşan ev işçilerinin korunması gerektiğinin farkında. Geçen yılın sonlarında ev işçilerinin sağlık ve güvenliğinin iyileştirilmesi için bir kampanya başlattı. Bu sonbaharda yapılması planlanan Uluslararası Ev İşçileri Kongresi'nde Avrupa'daki sendikalar ev işçilerinin sağlık ve güvenlik konusunu uluslararası gündemin üst sıralarına taşıyacak.

## Movendo kursları bizim için faydalı!

Movendo kursları bizim için faydalı! Bu yıl bir Movendo kursuna kayıt yaptırдыңız mı? Bilgilenmek ve eğitim almak için hala zamanınız var! Göç politikası ve hukuku, sendika aktivistleri için temel kurs, insan ticareti şüphesi durumunda yapılması gerekenler vb: Eğitim hizmetleri listesi oldukça uzun. Birçoğu ücretsiz olan birçok konuyu ele alan kurslar da var. Yılın ikinci yarısında hala boş yer olduğunu Unia üyelerine bildirin. Eğitimimize devam ederseniz kendinizi, haklarınızı daha iyi savunabilirsiniz, bu fırsatı kaçırmamalısınız. Daha fazla bilgi için: [www.movendo.ch](http://www.movendo.ch)

## Yeni üye: HelvetiCA SGB'ye katıldı

İsviçre Kontrolörler Birliği (HelvetiCA) İsviçre İşçi Sendikaları Federasyonu'na (SGB) katılıyor. SGB delegeleri üyelik başvurusunu onayladı. HelvetiCA'nın yaklaşık 600 üyesi İsviçre semalarında güvenlik ve düzenden sorumludur ve ağırlıklı olarak Cenevre ve Zürih bölgelerinde çalışmaktadır. Böylece en büyük işçi sendikaları konfederasyonu olan SGB'nin üye sayısında 18 sendikaya ulaşıyor.

## Çıraqları ve stajyerleri cinsel tacizden korumak

SGB Gençlik Komisyonu'nun talebi üzerine Delegeler toplantısında, mesleki çıraklık ve eğitimde cinsel tacize karşı koruma konusunda bir karar alındı. İşverenlerin koruma, özen yükümlülüklerini yerine getirmelerini sağlamak için daha fazla denetime ihtiyaç vardır. Buna ek olarak, cinsel şiddet ve cinsel tacize maruz kalanların isimsiz olarak başvurusunu sağlamayı garanti altına alarak, başvuru büroları oluşturmalıdır. Özellikle eğitimde ayrımcılık ve cinselleştirilmiş şiddete karşı sıfır tolerans kültürü olmalıdır.

## Ulusal İklim Yürüyüşü

30 Eylül 2023 tarihinde, saat 14'te, Bern'de, İklim İttifakı, çok sayıda kişi ve kuruluş, sendika ve hareketle birlikte Bundesplatz'da bir iklim gösterisi düzenliyor. Unia da orada olacak.

- Ortak talepler şunlardır:
  - İklimin derhal korunması
  - İklim adaleti
  - İklimin kirleticileri, iklim krizinin en büyük sorumluluklarını üstlenmeli
  - Siyaset nihayet iklimin korunmasına öncelik vermeli
- Bu tarihi rezerve edin ve iklim yürüyüşüne katılın!



## Halk Girişimi: Asgari ücret

## Vaud Kantonunda asgari ücret için iki halk girişimi başlatıldı

Unia Vaud ve yaklaşık 20 kuruluştan oluşan bir ittifak, zorunlu asgari saat ücretinin 23 frank olması için iki kantonal halk girişimi başlatıyor. Eylül 2023'e kadar 12 000 imzanın toplanması gerekiyor.

Darinka Filipovic

İki girişim birbirini tamamlıyor: ilk girişim kantonal asgari ücret uygulamasını Vaud kanton anayasasında yer almasını istiyor, ikinci girişim ise yasal olarak zorunlu asgari saat ücretinin 23 frank olmasını öngörüyor. Acilen harekete geçilmesi gerekmektedir.

## Herkes maaşı ile geçimini sağlayabilmelidir

Vaud Kantonunda çalışanların hemen hemen %10'u düşük ücretlerle çalışmakta ve %8'i çalışan yoksullar kategorisinde yer almaktadır. Düşük ücretler, gıda ve imalat sanayi, temizlik, kişisel hizmetler ya da otel ve yiyecek içecek sektörü gibi, çalışanların çoğunluğunun kadın ve göçmen kökenli olduğu mesleklerde ödenmektedir. Bu kabul edilebilir bir durum değildir, tüm çalışanlar maaşları ile geçinebilmelidirler...

## Daha fazla eşitlik, daha iyi entegrasyon

Dolayısıyla asgari ücret sadece yoksullukla mücadelede katkıda bulunmakla kalmayacaktır. Aynı zamanda kadın ve erkekler arasındaki eşitsizlikleri azaltacak ve göçmen kökenli insanların entegrasyonu ve eşitliği üzerinde olumlu bir etkiye sahip olacaktır.

## Diğer bölgelerde sinyal etkisi

Vaud asgari ücret girişimi, işçilerin satın alma gücünü korumaya yönelik ülke çapındaki çabaların bir parçasıdır. İlk kantonal girişimin 2011 yılında kıl payı reddedilmesinin ardından Vaud kantonu, zorunlu kantonal asgari ücrete uygulamasının olduğu Cenevre, Neuchâtel, Jura, Basel-Stadt ve Ticino kantonlarına katılma konusunda iyi bir perspektife sahip.



Unia Vaud zorunlu asgari saat ücretinin 23 frank olması için iki kantonal halk girişimi başlatıyor.

## Anketin sonuçları

## Gastronomi çalışanları tahammül edilemez suistimalleri anlatıyor

Unia'nın gastronomi sektöründe çalışanlarla yaptığı anket, sektördeki çalışma koşullarına kötü bir ışık tutuyor: Cinsel taciz, zorbalık, kısa sürede iş planlaması, mesai saatleri dışında bile patronun her zaman ensenizde olması, iş molalarının ve izin günlerinin kaldırılması, düşük ücretler, ücret eşitsizliği. İşler böyle devam edemez!

Marie Saulnier Bloch

## Korkutucu sonuçlar

Unia, İsviçre genelinde sektör çalışanlarının karşılaştığı sorunların boyutunu anlamak amacıyla Şubat ve Nisan ayları arasında gerçekleştirdiği anketin sonuçlarını Mayıs ayında açıkladı. Ankete katılanların %42'si iş yerinde zorbalığa maruz kaldıklarını, %27'si ise iş yerinde cinsel tacize uğradıklarını belirtmiştir. Özellikle kötü olan: Bu sorunlara maruz kalan her dört kişiden sadece biri şefinden destek alabilmiştir. Vakaların %40'ında iki haftalık asgari ihbar süresine uyulmamıştır. %45'i maaşlarından kesilmesine rağmen molalarını kullanmadıklarını ve %20'sinin dinlenme günlerinin iptal edildiğini söylemiştir. Ayrıca, %73'ü çalışma

saatleri dışında ara sıra ya da sürekli olarak rahatsız edildiklerini belirtmiştir. Ücretlerle ilgili olarak, katılımcıların sadece %17'si memnun olduğunu söyledi ve bunlar genellikle kantonal asgari ücretten yararlanan çalışanlardı.

## İyileştirme önerileri masada

Unia şubat 2023'te, Gastrosuisse'e gastronomi sektöründe çalışan 10 000'den fazla işçinin imzaladığı bir manifestoyu teslim etti. İşçiler bu manifestoda, diğer hususların yanı sıra, daha iyi ücret, zamanında iş planlaması, planlanan tüm saatler için ödeme, mesai saatleri dışında çalışmama hakkı ve işçileri taciz ve zorbalıktan korumak için etkili önlem ve tedbirler talep etmektedirler. Gastro-suisse in sorumluluklarıyla yüzleşme zamanı gelmiştir.



Mücadele: Daha iyi ücret, zamanında iş planlaması, planlanan tüm saatler için ödemenmesi, işçileri taciz ve zorbalıktan korumak için etkili önlem ve tedbirler.

## Kadın işçiler

## Yaşam için önemli ancak değer verilmiyor

Kadınlar genellikle yaşamla ilgili branşlarda çalışıyorlar. Bu durum özellikle pandemi döneminde ön plana çıktı. Kadınların yaptıkları iş vazgeçilmezdir, ancak aynı zamanda değerinin de altındadır. Bu durum kendisini hem maaşlarda hemde düşük emekli maaşlarına da göstermektedir.

Marek Wieruszewski

Alman Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü'ne (DIW) göre, yaşamla ilgili meslek gruplarında kadınların payı %75'tir. Fakat, kadın ve erkekler arasında eşit ücret hala gerçekleşmemiş ve bir hayal. Kadınların geliri erkeklerinkinden yüzde 43,2 daha düşüktür. Bu durum Avrupa ülkeleri ile karşılaştırıldığında, İsviçre'deki kadın-erkek arasındaki eşitsizlik oranı çok yüksek. Daha da kötüsü: Bu durum 10 yılı aşkın süredir hala değişmemiştir.

## Eşitlik refah demektir

Bilimsel çalışmalar, kadınların ekonomik olarak güçlenmesinin yoksulluğun azaltılması, çocukların sağlığı ve eğitimi ile ekonomik büyüme üzerinde doğrudan olumlu bir etkisi olduğunu açıkça göstermektedir. Kadınların ekonomik hayata eşit bir şekilde katılabilmeleri halinde dünya genelinde gayri safi yurtiçi hasılanın yaklaşık yüzde 15 oranında artacağı tahmin edilmektedir. Bu nedenle İsviçre Sendikalar Federasyonu (SGB), kadın sektörleri olarak adlandırılan sektörlerdeki düşük ücretlerin hızla yükseltilmesi çağrısında bulunuyor.



Kadınların ekonomik hayata eşit bir şekilde katılabilmeleri halinde dünya genelinde gayri safi yurtiçi hasılanın yaklaşık yüzde 15 oranında artacağı tahmin ediliyor

## Unia göçmenler konferansı

## Çalışanları ırkçılıktan koruyun

Unia sendikasının göçmenler konferansı «İşyerinde ırkçılığı durdurun!» başlıklı bir kararı kabul etti. Karar, ırkçı ayrımcılığının özellikle işyerlerinde bir sorun olmaya devam ettiğini hatırlatmakta ve daha geniş kapsamlı önlemler alınması çağrısında bulunmaktadır.

Hilmi Gashi

18 Haziran 1993 tarihinde yürürlüğe giren, Ceza Kanunu'nun 261 maddesi ırkçı, etnik veya dini ayrımcılığın alenen kısırtılmasını yasaklar (ırkçılık ceza normu olarak adlandırılan yasa). Bir kişinin onurunu zedeleyen hareketlerin yanı sıra, ırkçı hakaretler ve bir kişinin onurunu zedeleyici hareketler de açıkça yasaklanmıştır. Unia Göç Konferansı, otuz yıl sonra, bu ceza normunun önemli ancak bugün yetersiz olduğunu belirtmektedir.

## Yasanın uygulanmasını garanti etmesi gerekenler işyerlerinde gözlerini kapatıyorlar

Temel sorun: Yasada özel alan olarak belirlenen alana işyerlerinde dahil olmasına

rağmen işyerleri ceza normunun dışında tutuluyor. Ayrıca ne Borçlar Kanunu ne İş Kanunu ne de Medeni Kanun ayrımcılığı açıkça tanımlamaktadır. Dolayısıyla, çalışanlar işyerinde ırkçı ayrımcılığa karşı harekete geçmek için gerekli yasal araçlardan yoksunlar. Oysa en fazla uygulamaya ihtiyaç duyulan alan tam da işyerleridir. Irkçılık Mağdurları Danışma Ağı tarafından nisan ayında yayınlanan bir rapor, işyerinin en fazla ayrımcılık vakasının meydana geldiği yer olduğunu göstermektedir.

## Çalışanları ayrımcılığa karşı korumak

Çeşitli ayrımcılık biçimlerine karşı etkili koruma getirmenin zamanı gelmiştir: İş-

tihtamda, terfide, mesleki eğitimde, farklı mesleklere erişimde, diplomaların tanınmasında ve çalışma ve ücret koşullarında. Unia Göç Konferansı, taciz edici davranışların yanı sıra nefret söylemi ve eşit olmayan muamelenin uygulamasının ilk anından itibaren işyerinde her türlü ayrımcılıkla mücadele etmek için cezai, hukuki ve idari normların güçlendirilmesi, asgari ücret hükümleri içeren toplu iş sözleşmelerinin uygulanması çağrısında bulundu. Adalet erişim (Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Yasası'nda olduğu gibi ispat yükümlülüğünün tersine çevrilmesinde içeren tutarlı prosedürel, mekanizmalar). Buna ek olarak, yetkililerin daha fazla önlem almasına ve federal, kantonal ve belediye düzeyinde ırkçılık karşıtı bilgilendirme ve farkındalık yaratma kampanyalarına da ihtiyaç vardır.



İşyerlerinde ırkçılığa karşı mücadele başlatıldı: Cezai, hukuki ve idari normların güçlendirilmesi, asgari ücret hükümleri içeren toplu iş sözleşmelerinin uygulanması şart.

## Röportaj



## Çırank eğitim alan gençlerin ruh sağlığı

Gençlerin ruh sağlığına ilişkin mevcut durum endişe vericidir. İsviçre'de 14-19 yaş arasındaki gençlerin üçte biri ruh sağlığı sorunları yaşıyor ve her on bir gençten biri kendi canına kıymaya teşebbüs etmiş durumda. Unia Gençlik Sekreteri Julius Kopp, bir röportajında gençlerin çıranklık eğitimlerinde karşılaştıkları psikososyal risklerden bahsediyor.

## Julius, mesleki eğitimin gençlerin ruh sağlığını nasıl etkilediğini açıklayabilir misin?

Gençler için çıranklık eğitime geçiş büyük bir değişimdir. Alıştıkları okul ortamından ayrılarak ilk kez bir işyerinde üretken çalışanlar haline gelirler. Bu geçiş gençleri ve özgüvenlerini güçlendirebilir, ancak aynı zamanda sıklıkla stresede neden olur. Buna ek olarak, haftada 45 hatta 50 saate varan çalışma saati ve beş ila altı haftalık tatil süreside var. Zorunlu eğitimle kıyaslandığında, çıranklık eğitimi alan gençler çok daha fazla zaman harcamaktadırlar.

Buna ek olarak, öğrenciler işlerinin yanı sıra ev ödevleri ve sınav hazırlıklarıyla da başa çıkmak zorundadırlar. Bu da daha kısa dinlenme sürelerine ve aile ile sosyal çevreye daha az zaman ayrılmasına neden olmaktadır. 16-24 yaş arasındaki tüm çalışanların %45'inin kendisini duygusal olarak tükenmiş hissetmesi, tüm bu streslerin bir sonucudur. Kalıcı duygusal tükenme ise sıklıkla tükenmişlik ve depresyona yol açmaktadır.

## Çıranklık eğitimi alan gençlerin, eğitim yerlerinde psikolojik açıdan tehlikede olan bir grup olduğu söylenebilir mi?

Evet. Bir yandan, yaşadıkları büyük değişimler stresli ve yorucudur. Diğer yandan, öğrenciler kendilerini zihinsel strese daha açık hale getiren hiyerarşik yapılar ve bağımlılık ilişkileri içindedirler: Sorunlu durumlarında, öğrencilerin kendi ihtiyaçlarını patrona veya mesleki eğitime karşı savunmaları zor veya imkansızdır. Bu nedenle, birçoğu iş yerinde özellikle stresli durumlarda kendilerini güçsüz hissederler. Örneğin, cinsiyete, göç geçmişi, ten rengine veya cinselleştirilmiş şiddete dayalı ayrımcılık durumlarında. 2019 yılında Unia Gençlik tarafından yapılan bir ankete katılan öğrencilerin %30'undan fazlası cinselleştirilmiş şiddet mağduru olduklarını belirtmiştir. Ancak, mağdur öğrencilerin çoğu kime başvuracaklarını bilmemekte veya kendilerini savunabilecek durumda hissetmemektedirler. Sonuç olarak, vakaların çoğu gün ışığına çıkmamakta ve cinselleştirilmiş şiddet, mesleki eğitim ve öğretim gören pek çok genç için üzücü bir gerçeklik olmaya devam etmektedir. Cinselleştirilmiş şiddete maruz kalmanın uzun vadede gençlerin ruh sağlığına zarar verdiği gerçeği açıktır ve bu konuda yeterince araştırma yapılmıştır.

## Gençlerin ruh sağlığı durumunu iyileştirmek için somut olarak neler yapabileceğimizi düşünüyorsunuz?

Bazı alanlar nettir: Eğitim şirketleri tarafından cinsel şiddet ve ayrımcılığa karşı daha fazla koruyucu önlem alınması, etkilenen gençler için daha fazla destek hizmeti sağlanması ve çıranklık eğitimi veren kurumların yetkili makamlar tarafından daha güçlü bir şekilde kontrol edilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin duygusal yorgunluklarını önlemek için daha fazla ve daha uzun süreli dinlenmeye ihtiyaçları vardır. Bu durumu bilen, sendikalar ve gençlik derneklerinin çatı örgütü (SAJV) birlikte genç işçiler için çalışma saatlerinin azaltılması talebinde bulundular.

Félicia Fasel

## Sorular &amp; cevaplar

## İşsiz: Altı hafta boyunca çalışamayacak mıyım?



LEHRBLÄTZ: Dil kursu kaydı yaptırılan işsizlik kasesinin bir tuzağını da öğrenir. (Fotoğraf: iStock)

İşverenimin beni ekonomik nedenlerden dolayı işten çıkarması nedeniyle 1 Eylül 2022 tarihinden itibaren kendi hatam olmaksızın işsiz

kaldım. İş Bulma Kurumu, bana iş çıkış sürem devam ederken, yeni bir iş bulma şansımı artırmak için Fransa'da bir Fransızca kursuna katılmamı tavsiye etti. Bunun üzerine üç aylık bir dil kursu için kaydımı yaptırdım. RAV/ORP Fransızca kursu için ödeme yapmam istemediğinden, 15 Ekim itibarıyla İş Bulma Kurumundan, kaydımı sildirdim. Şimdi kanton dairesi geriye dönük olarak 1 Eylül'den 15 Ekim'e kadar olan dönem için işe yerleştirilme hakkımı geri çekti ve bana buna uygun bir karar gönderdi. Bu uygulama doğru mu?

**Markus Widmer:** Ne yazık ki evet. Benzer bir davada, Federal Yüksek Mahkeme işe yerleştirilme uygunluğunu geriye dönük olarak iptal etmiştir. Gerekçe: Bir kişi belirli bir tarihte başka yükümlülükler alırsa ve bu nedenle yeni bir işte, sadece kısa bir süre için çalışmaya hazır ise, iş arayan kişi artık işe yerleştirilmeye hazır değildir demektir. Çünkü bu kısa süre içinde yeni bir iş bulma ihtimali zayıftır. Kanton dairesi kararında, 1 Eylül 2022 itibarıyla yapılması gereken kaydınızdan önce Fransa'da dil kursuna katılmak için kayıt yaptığınızı ve bu nedenle sadece 1 Eylül - 15 Ekim tarihleri arasındaki dönem için işgücü piyasasına açık olduğunuzu belirtmektedir. Dolayısıyla bir işverenin sizi sadece altı hafta çalıştırabilmesi pek olası değildir. Bununla birlikte bu karara itiraz etmemenizi tavsiye ederiz.

(Work, 28.4.23)

## Maaşlar gelmediğinde ne yapmalı?

Çalıştığım şirket Nisan ayında iflas başvurusunda bulundu. Son güne kadar çalıştım ama şubat sonundan beri maaş alamıyorum. İflas ilan edildiğinden beri işsiz olarak kayıtlıyım ve o zamandan beri işsizlik yardımı alıyorum. Peki şirketin bana hala borçlu olduğu ücretler ne olacak? Şubat ayı ile iflas davasının açıldığı tarih arasında «bedavaya» mı çalıştım?



ŞİRKET GİTTİ, MAASLAR DA MI GİTTİ? İflas durumunda, çalışanlar henüz ödenmemiş ücretleri alma hakkına sahiptirler. (Fotoğraf: Keystone)

**Marina Wyss:** Hayır, bedavaya çalışmadınız. Ödenmemiş ücret taleplerinizi iflas davasında ileri sürebilirsiniz. İflas işlemlerinde çalışanlara ayrıcalıklı davranılır. Ancak, iflas işlemleri tamamlandıktan sonra hala para mevcutsa size bir ödeme yapılacaktır. Ödenmemiş ücret alacakları da iflas tazminatı (IT) kapsamındadır. Prensip olarak, yalnızca yapılan iş için IT alma hakkınız vardır. İflas davası açılana kadar çalıştığınız için bu bir sorun teşkil etmeyecektir. IT, en fazla dört ay boyunca ödenmemiş ücret taleplerini kapsar. IT'ye kaydolmak için 60 günlük bir süre olduğundan, ilgili formu derhal yetkili kamu işsizlik sigortası fonuna göndermenizi tavsiye ederim. Formu aşağıdaki linkte bulabilirsiniz: [www.arbeit.swiss/secoalv/de/home/menue/unternehmen/versicherungsleistungen/insolvenz1.html](http://www.arbeit.swiss/secoalv/de/home/menue/unternehmen/versicherungsleistungen/insolvenz1.html)

(Work, 9.5.23)

## İflas II: Hemen çıkış verebilir miyim?

Maaşımın sadece bir kısmını Şubat ayı sonunda aldım. Patronuma bunun nedenini sorduğumda ödeme güçlükleri olduğunu söyledi. Mart ayının sonunda hiç maaş alamadım. Nisan ayında çalışmaya devam ettim ama patronuma maaş almadan yaşayamayacağımı söyledim. O da yakında iflas başvurusunda bulunmak zorunda kalacağını söyledi. Şimdi yeni bir iş buldum ve hemen iş değiştirmek istiyorum. Bu durumda iş ilişkisini derhal feshedebilir miyim?

**Marina Wyss:** Evet, ancak önceki işvereninizi, çıkışınız hakkında önceden yazılı olarak bilgilendirmelisiniz. Yasa, işverenin belirtilen süre içinde mevcut ve gelecekteki ücretler için size güvence sağlamaması halinde iş ilişkisini derhal feshedeceğiniz ihtiyarıyla birlikte "makul" bir son tarih belirlemeniz gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca, ödenmemiş ücret alacakları için işvereninizi haczedebilirsiniz. Eğer hemen çıkış verirsiniz, bu iflas davası açıldıktan sonra sadece şubat ayından, iş ilişkisinin sona erdiği tarihe kadar olan ücret borçlarını eski işverenden talep edebileceğiniz anlamına gelir. Bu nedenle, eğer çıkış sonrası bir çözüm mevcut değilse, iflas durumunda hemen istifa edilmemesi tavsiye edilir. Şirket iflasından etkilenen tüm çalışanlar Unia'dan veya işsizlik sigortası fonundan tavsiye almalıdır.

(Work, 9.5.23)

## Avrupa'daki sendikaların başarıları

## İşsizlik sigortası, yatırım programı, Yeşil Anlaşma, asgari ücret direktifi:

Genç sendikacılar Berlin'de, 23 - 27 Mayıs tarihleri arasında düzenlenen Avrupa Sendikalar Federasyonu (ASF) Kongresi'nde militan konuşmalarıyla damgasını vurdular. Sendika gençliği yeni bir soluk getirdi. Onlarca genç aktivist kongre kürsüsüne çıktı ve militan konuşmalarıyla delegeleri coşturdu. Ayrıca gelecekteki kongrelerin delegasyonlarında gençlere kota ayrılması için kararlıydılar ve isteklerini kabul ettirdiler. Çünkü: «Gençlik sadece gelecek değildir - biz aynı zamanda bugünüz!» dediler

\*Andreas Rieger, Unia'nın eski eş başkanı ve uzun süredir Work dergisi yazarıdır.

## İleri adımlar atılıyor

Kongreye aynı zamanda çok kadın delege katıldı. Dört yıl önce delegelerin üçte biri bile kadın değildi, şimdi Berlin'de ki kongrede yarıdan fazlası kadındı! Bu durum onlarca oylamada da ifade edildi. Elbette çok düşük ve adaletsiz ücretlere, güvencesizleştirilmeye, bakım işlerinin tanınmamasına karşı, ama aynı zamanda kamu hizmetinin güçlendirilmesi ve çok daha fazlası içinde kadın mücadelesi önemli. «Bize hiçbir şey verilmez - her ilerleme için birlikte mücadele etmeliyiz.» denildi. İrlandalı, başarılı Esther Lynch'in Avrupa Sendikalar Federasyonu yeni Genel Sekreteri olarak seçilmeside kadınların sendikal mücadeledeki yerinin ne kadar önemli olduğunu gösteriyor.

## Sendikal mücadelenin başarıları

Berlin'deki Kongre'de sendikalar uzun bir aradan sonra yeniden ilerleme kaydedildiğini bildirdiler: Covid krizinde işsizlik sigortasının genişletilmesi, 700 milyarlık bir yatırım programı, Yeşil Anlaşma ve son olarak Avrupa asgari ücret yönetmeliği ve toplu sözleşmelerin teşvik edilmesi. Bir delege şu yorumu yaptı: «Uzun kriz dönemi boyunca böylesine önemli konularda yol alabileceğimize inanmayı neredeyse bırakmıştık.»

## Mücadeleye ara vermek yok

Ancak Berlin'deki sendikacılar için sırt sıvazlamanın yerine mücadeleye devam edilmesi gerektiği açıktır. Zira yeni saldırı fırtınaları şimdiden başladı: Enflasyon pek çok ülkede ücret artışlarını yiyip



bitirdi. Ve hükümetler şimdiden 2024 ve sonrası için kemer sıkma paketleri hazırlama sürecine girmiş durumda. İsviçre Sendikalar Konfederasyonu bu konuda acil bir karar tasarısı hazırlayarak Avusturya ve Orta Avrupa'dan meslektaşlarıyla birlikte sundu. Karar, daha fazla ücret için ve kemer sıkma politikasına karşı Avrupa çapında bir kampanya talep etmektedir. İtalyan CGIL de aynı ruhla müdahalede bulundu. ASF da bu sonbaharda Avrupa eylem günü çağrısında bulunmalıdır denildi.

Önerilen iki karar birleştirildi ve daha sonra Kongre tarafından oybirliğiyle kabul edildi. Dolayısıyla sonbahara Avrupa çapında sendikal hareketlilik damgasını vuracak.

## Dünyanın en büyük mezarlığı

## Jean Ziegler'in kaleminden



Jean Ziegler

BM Mülteciler Yüksek Komiseri Filippo Grandi geçtiğimiz günlerde kayıp rakamlarını yayınladı: 2014 ve 2022 yılları arasında 25 000'den fazla kadın, çocuk ve erkek Doğu ve Batı Akdeniz'de boğularak can verdi. Bu insanlar kendi ülkelerindeki işkence, bombalama ve katliamlardan kaçıyorlardı. Kaçışları 1951 BM Mülteci Sözleşmesi ve İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi (Madde 14) tarafından korunuyordu. Kendi ülkelerinde ölümcül şiddet tehdidi altında olan herkes sınırı geçerek komşu bir ülkeye sığınma ve korunma talebinde bulunma hakkına sahiptir. Kaçarken zor duruma düşen kişiler uluslararası toplumdan yardım alma hakkına sahiptirler. Bu evrensel sığınma hakkı uygarlık adına kazanılmış başarıdır. Bu hak bugün, buz gibi bir normallik içinde ihlal ediliyor. 2014'ten bu yana Akdeniz'de 25 binden fazla insan boğuldu.

## Suç

Lozan Üniversitesi profesörü ve iltica hukuku konusunda uluslararası alanda tanınmış bir uzman olan Claude Calame şöyle yazıyor: «Akdeniz dünyanın en büyük mezarlığıdır. Avrupa devletlerinin geri gönderme stratejisi insanlığa karşı işlenmiş bir suçtur.» Bir örnek: 26 Şubat 2023 günü şafak vakti, Avrupa sahil güvenlik teşkilatı Frontex'e ait bir devriye uçağı İtalya'nın Calabria kıyılarında batık bir tekne tespit etti.

Afganistan, Suriye ve İran'dan gelen ve çoğu çocuk olan yüz kadar korkmuş insan soğuktan titreyerek sürüklenen tekneye doluyor. Frontex uçağı kasvetli gökyüzünde tur atıyor, çaresiz insanların fotoğraflarını çekiyor ve sonra uçup gidiyor. Avrupa sahil güvenliği alarm vermiyor, kurtarma operasyonu yok. İtalyan balıkçılar daha sonra dondurucu suda yüzen 76 ceset buluyor.

## Suç ortağı

İsviçre Frontex'in en önemli üye ülkelerinden biridir. Her yıl vergi mükelleflerinin parasıyla 61 milyon İsviçre Frangı ödeniyor Frontex'e. İsviçre örgütün yönetim kurulunda yer almaktadır. İsviçre gümrük memurları ve polisi havada, denizde ve Avrupa'nın dış sınırlarında; Frontex'in caydırıcılık politikasını uyguladığı her yerde bulunmaktadır. İsviçre, Roma Statüsü'nde (Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin kurucu tüzüğü) yer alan insanlığa karşı suçun suç ortağıdır.

## İşkence Ülkesi

Bern'deki karanlık bürokratlar bir başka suça daha ortak oluyorlar: Dublin III anlaşması uyarınca mülteciler iltica başvurularını Avrupa topraklarına ilk ayak bastıkları yerde yapmak zorundalar. Daha sonra ulaştıkları herhangi bir devletten ilk devlete sınır dışı edilebilirler. Ancak: Anlaşmanın 17. Maddesi «insani ve merhametli nedenlerle» bu sınır dışı işleminde feragat edilmesine izin vermektedir. Federal Konsey'de 10 000'den fazla imzalı bir dilekçe bulunmaktadır. Dilekçede hiçbir mültecinin, sığınmacıların işkence gördüğü Hırvatistan'a geri gönderilmemesi talep ediliyor. Adalet Bakanı Elisabeth Baume-Schneider dilekçeyi görmezden geliyor ve Hırvatistan'a zorla geri gönderme emri vermeye devam ediyor. Bu politika İsviçre için bir utanç kaynağıdır. Bunu durdurmalı ve Bayan Baume-Schneider'in mantıklı olmasını sağlamalıyız.

Jean Ziegler, sosyolog, BM İnsan Hakları Konseyi Danışma Komitesi Başkan Yardımcısı ve yazardır. Kitabı Die Schande Europas (Avrupa'nın utanç). Von Flüchtlingen und Menschenrechten (Mülteciler ve İnsan Hakları) adlı kitabı 2022 baharında yeni ve büyük ölçüde genişletilmiş bir önsözle birlikte yayınlandı.

2. Haziran 2023 Work gazetesinden uyarlandı.